

Хабюк А.Я.

аспірант,

Національний університет «Львівська політехніка»

СИСТЕМА ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Практика засвідчує, що в сучасному світі зростання інформації, розвитку науки, техніки і виробництва загострюються суперечності щодо якісного зростання інтелектуального потенціалу сучасної людини, модернізації змісту, форм і методів професійної підготовки майбутніх фахівців. До таких суперечностей ми відносимо:

– постійне зростаючі вимоги суспільства до компетентності майбутніх фахівців і традиційними підходами до їх професійної підготовки;

– потребою в підготовці фахівця, який володіє професійними компетенціями, і невпорядкованим включенням компонентів інформаційно-комунікаційної компетенції в її зміст.

Саме ці суперечності актуалізують проблеми формування системи інформаційно-комунікаційної компетенції як частини професійної компетентності, що розглядається в контексті підготовки фахівців у навчально-виховному просторі ВНЗ.

Актуальність зазначеної проблеми вимагає визначення чітких теоретико-методологічних підходів для побудови системи інформаційно-комунікаційної компетенції, яка має відповідати завданням професійної підготовки фахівців, визначення структурно-функціональних компонентів, чинників, які впливають на її реалізацію. Основною метою системи формування інформаційно-комунікаційної компетенції у майбутніх фахівців вишів є розвиток професійно важливих якостей особистості, умінь і навичок, набуття фахових знань тощо. Основними завданнями при цьому є [1]:

– формування інформаційно-комунікаційної компетенції у студентів, яка пов'язана з розвитком культури професійного мислення;

– формування базового рівня педагогічних знань, необхідних для орієнтації і соціальної адаптації майбутніх фахівців в умовах динамічних змін, що відбуваються в українському суспільстві та світі, а також для професійної орієнтації випускників;

– оволодіння практичними навичками для ухвалення відповідальних рішень;

– формування здібностей до саморозвитку, самоосвіти, виховання у майбутніх педагогів ініціативи і активності, самостійності в прийнятті рішень.

Аналіз науково-методичної літератури дозволяє нам виділити принципи, на яких заснована система формування інформаційно-комунікаційної компетенції у майбутнього фахівця:

1. Професійна спрямованість системи відображає її орієнтацію на професійний розвиток і саморозвиток особистості, реалізацію особистісного потенціалу, ініціативи й активності, самостійності в прийнятті рішень, творчій самореалізації.

2. Цілісність передбачає взаємозв'язок структурних (мета, зміст, організаційні форми і методи навчання) і функціональних (ціннісно-мотиваційних, когнітивних та діяльнісно-креативних) компонентів системи формування інформаційно-комунікаційної компетенції майбутніх фахівців, інтеграцію цілей, змісту, організаційних форм і методів професійної підготовки, взаємозв'язок і взаємодію теоретичної та практичної підготовки.

3. Динамічність системи націлене на розвиток та адаптацію до соціально-економічної ситуації, а також сприяє стабільності в період становлення, розвитку і вдосконалення.

4. Системність забезпечується інтенсивністю подачі матеріалу, активною позицією і високим ступенем самостійності майбутніх спеціалістів, наявністю зворотного зв'язку, ретельністю і алгоритмізацією дій.

Система формування інформаційно-комунікаційної компетенції у студентів передбачає низку структурних компонентів, зокрема: соціальне замовлення на підготовку фахівців, адаптованих до соціально-економічних потреб; мету, яка спрямована на формування і розвиток у майбутніх фахівців інформаційно-комунікаційної компетенції; зміст, в структуру якого входять педагогічні основи професійної підготовки майбутніх педагогів, яка передбачає інформаційну підготовку. Інформаційна підготовка спрямована на проектування, розробку і впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у навчальний процес; рівні сформованості інформаційно-комунікаційної компетенції студентів; кінцевий результат: ефективність функціонування системи формування інформаційно-комунікаційної компетенції. Доцільність системи визначається прагненням до досягнення певного результату, його «передбачення». Тому мета системи формування інформаційно-комунікаційної компетенції виступає одним із системоутворювальних чинників [1].

Системний підхід, застосований для побудови системи формування інформаційно-комунікаційної компетенції, дозволяє виділити не тільки її структурні компоненти, але й охарактеризувати функціональні зв'язки та відносини:

– мотиваційно-ціннісний компонент – передбачає позитивне відношення до роботи з сучасними освітніми технологіями і направлений на професійно мотивоване застосування цих технологій для вирішення професійних завдань, як у процесі навчання, так і в майбутній професійній діяльності;

– змістовно-інформаційний компонент – представлений системою знань для застосування ІКТ у професійній діяльності майбутніх педагогів;

– процесуально-діяльнісний компонент – передбачає аналіз та узагальнення інформації і представлення результатів, а також уміння використовувати освітні технології в професійній діяльності;

– особистісний компонент – формує професійні здібності майбутніх педагогів, які сприяють вирішенню творчих завдань і самовдосконаленню.

Важливою складовою професійної компетенції майбутніх фахівців є інформаційно-комунікаційна компетенція, яка поєднує інформаційно-технологічні та інформаційно-технічні компоненти:

- володіння конкретними навичками з використання технічних пристроїв (комп'ютерів, комп'ютерних мереж тощо);
- уміння одержувати інформацію з різних джерел (як з періодичного друку, так і з електронних комунікацій), представляти її в зрозумілому вигляді і ефективно використовувати;
- володіння основами аналітичної переробки інформації;
- знання особливостей інформаційних потоків у предметній області; уміння представити інформацію в мережі Internet;
- уміння організувати індивідуальну та самостійну роботу студентів за допомогою Інтернет-технологій;
- навички використання ІКТ з конкретного предмета, з урахуванням його специфіки.

Отже, під інформаційно-комунікаційною компетенцією майбутнього спеціаліста ми розуміємо особливий тип організації науково-спеціальних знань, що дозволяють правильно оцінювати ситуацію і, використовуючи нові ІКТ, ухвалювати ефективні рішення в своїй професійній діяльності, специфіка якої полягає у значному обсязі наглядності, і необхідності розвитку образного, технічного і креативного мислення.

Зазначимо, що ефективність формування інформаційно-комунікаційної компетенції студентів забезпечується за таких дидактичних умов:

- диференційований підхід до підготовки студентів;
- систематична і цілеспрямована орієнтація майбутніх фахівців на внутрішньо мотивоване оволодіння системою знань, умінь і навичок застосування ІКТ у професійній діяльності.

Вибір форм і методів підготовки студентів має базуватися на педагогічні теорії навчання, створювати умови для отримання фундаментальних, спеціально-професійних знань, забезпечувати застосування інтеграційного і особистісно-орієнтованого підходів, здійснювати ефективний контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.

Таким чином, система формування інформаційно-комунікаційної компетенції студентів представлена двома блоками загальнопрофесійної підготовки: педагогічним та інформаційним. Основними її складовими є: цілісність і інтегративність, взаємозв'язок і взаємодія структурних і функціональних компонентів, динамічність, технологічність і гнучкість. Впровадження розробленої системи в навчальний процес підготовки майбутніх фахівців сприяє формуванню професійних компетенцій, зокрема інформаційно-комунікаційної. Перспективами подальших розвідок убачаємо у забезпеченні дидактичних умов функціонування системи інформаційно-комунікаційної компетенції в підготовці студентів ВНЗ.

Список використаних джерел:

1. Горбатюк Р. Формування інформаційно-комунікаційної компетенції майбутніх педагогічних фахівців / Р. Горбатюк. // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогіка. – 2017. – Вип. 1. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2017_1_5